

Parcum

Van de wereld. Beelden van beslotenheid en bevrijding

Op 25 oktober opent op de site van de Parkabdij in Leuven-Heverlee het gloednieuwe museum PARCUM. Dialoogmuseum voor religie, kunst en cultuur zijn deuren. Post Factum organiseert op zondag 10 december een bezoek aan de openingstentoonstelling Van de wereld. Beelden van beslotenheid en bevrijding.

Op de site van de norbertijnerabdij van Park wordt momenteel hard gewerkt. De eeuwenoude abdijgebouwen worden met steun van de Vlaamse overheid gerestaureerd. In de abdij leeft nog steeds een kleine gemeenschap van Norbertijnen, aangestuurd door de abdij van Averbode. De abdijskerk doet tevens dienst als parochiekerk, terwijl de abdijgebouwen voor 99 jaar in erfpacht zijn gegeven aan de Stad Leuven. Dankzij de samenwerking tussen de stad, de provincie Vlaams-Brabant, de Vlaamse overheid, de KU Leuven en de norbertijnen wordt een nieuwe toekomst gecreëerd voor een van de mooiste religieuze sites die Vlaanderen rijk is.

Nieuw leven voor een eeuwenoude site

De restauratie van de westvleugel van het abdijcomplex werd onlangs opgeleverd. De mooie salons fungeren, samen met het vroeger reeds gerestaureerde *locutorium* of spreekhuis van de abdij, als decor voor de openingstentoonstelling van PARCUM, het nieuwe museum voor religieuze kunst dat de opvolger moet worden van het bestaande Museum Parkabdij, dat gewijd was aan de geschiedenis van de norbertijnerorde in de Nederlanden. PARCUM brengt thematentoonstellingen op het kruispunt van religie, kunst en cultuur, dikwijls aan de hand van nooit eerder getoond erfgoed uit kerken, abdijen en kloosters in Vlaanderen. “Als dialoogmuseum hebben we bijzondere aandacht voor de betekenis van religie, kunst en cultuur in de multireligieuze en superdiverse samenleving van vandaag. Door religieus erfgoed te verbinden met universele thema’s willen we betrokkenheid creëren bij bezoekers van allerlei levensbeschouwelijke

en culturele achtergronden”, aldus Liesbet Kusters, curator van PARCUM.

PARCUM profileert zich uitdrukkelijk als dialoogmuseum. Het museum zet daarmee bewust in op dialoog op verschillende niveaus: tussen religieus erfgoed en hedendaagse (mondiale) thema's, tussen gelovigen en niet-gelovigen, tussen verschillende levensbeschouwingen, tussen jong en oud, ... PARCUM stelt zich op als een open ontmoetingsplaats, een plek voor creatief denken, voor verwondering en verdieping, voor reflectie en dialoog. Het museum wil met zijn tentoonstellingsprogrammatie inspelen op vraagstukken over identiteit in de multiculturele samenleving van vandaag, en wil aandacht besteden aan interreligiositeit en interculturaliteit, burgerschapsvorming en persoonsontplooiing. Een permanente collectie volgt over enkele jaren, wanneer een volgende gerestaureerde vleugel van de abdij in gebruik wordt genomen. PARCUM put uit de collectie van de paters norbertijnen van de Abdij van Park, de collectie van het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw (CRKC), veelal bestaande uit erfgoed dat afkomstig is uit kerken en kloosters die noodgedwongen de deuren moesten sluiten, en de vele rijke collecties verspreid over religieuze instellingen in Vlaanderen.

Het nieuwe museum ontleent zijn naam aan de oudst gedocumenteerde benaming voor de Parkabdij: *Parcum Minorum*, zo staat de abdij ook afgebeeld op 17de-eeuwse gravures. De abdij ontstond in 1129, toen de abt van de norbertijnerabdij van Laon in Noord-Frankrijk op verzoek van Godfried I met de Baard, graaf van Leuven en hertog van Brabant, enkele norbertijnen naar Heverlee stuurde, die er het jachtpark van de hertog ter beschikking kregen. Vandaag de dag is de Abdij van Park met haar kerk, poortgebouwen, watermolen en visvijvers één van de best bewaarde abdijcomplexen in de Lage Landen. Gelegen op een boogscheut van het centrum van Leuven vormt PARCUM een mooie aanvulling op het rijke culturele aanbod van de stad. Met de opening van het museum zal de historische abdijsite voor het eerst sinds lang weer toegankelijk zijn voor het publiek.

Van de wereld

De tentoonstelling *Van de wereld* speelt in op de groeiende fascinatie van onze gesecculariseerde wereld voor de beslotenheid van het religieuze leven, vaak gekoppeld aan de perceptie ervan als zou het religieuze leven wereldvreemd zijn in de letterlijke betekenis van het woord. Een keuze voor het kloosterleven zou dan geïnspireerd zijn door het verlangen zich af te keren van de wereld. Een van de ambities van de tentoonstelling is precies om aan te tonen dat het oude adagium ‘in de wereld, maar niet van de wereld’ de kern is van het religieuze leven en dat de fysieke beslotenheid van een leven binnen de kloostermuren leidt naar spirituele en geestelijke bevrijding.

De tentoonstelling zoomt in op verschillende vormen van isolement zoals die gestalte kregen in de christelijke traditie: vroegchristelijk heremieten die zich terugtrokken in de woestijn, het ontstaan van het middeleeuwse kloosterleven, kluizenaars in bossen, bergen en in stadskerken... Daarnaast is er aandacht voor de kloosterarchitectuur die de noodzakelijke ruimtelijke voorwaarden moet scheppen voor een leven in afzondering. Opvallende stukken die dat moeten illustreren, zijn een sculptuur van de gekruisigde heilige Wilgefortis, afkomstig uit de

collectie van het OCMW te Mechelen, een reeks kloostercellen in miniatuur en een merkwaardige boomstam die centraal staat in de verering van de heilige Odrada in Mol.

Verder brengt *Van de wereld* een gerichte dialoog tot stand tussen oude en hedendaagse kunst, niet alleen om het universele karakter, de gelaagdheid en de herkenbaarheid van de verschillende thema's te duiden, maar tevens om de maatschappelijke inbedding en de hedendaagse relevantie ervan te onderstrepen. Kunstenaars Ann Veronica Janssens (van wie recent ook een werk geplaatst werd op de Gentse Korenmarkt) en Mario De Brabandere brengen beiden een nieuwe productie in confrontatie met de oude kunst uit de tentoonstelling. Maar ook werk van Gustaaf Van de Woestyne is te zien in dialoog met oudere objecten. Hedendaagse en oude kunst gaan op die manier de dialoog aan met elkaar rond het eeuwenoude thema van het streven naar religieuze afzondering, dat steeds verwondering, soms bewondering, maar ook scepsis en geregeld ook vijandigheid heeft opgeroepen.